

ת"פ 1058/05 - ואפי נסאר נגד מדינת ישראל - המרכז לגביית אגרות וקנסות, ד.ק.

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 1058-05 מ.י. לשכת התביעות - תחנת משטרת עכו נ' נסאר
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יוסי טורס
המבקש
נגד
המשיבים
1. מדינת ישראל - המרכז לגביית אגרות וקנסות
ע"י פמ"ח (אזרחי)
2. ד.ק.

החלטה

הבקשה וההליכים עד כה

1. המבקש הורשע בעבירות אלימות חמורות וביום 4.12.05 נגזר דינו למאסר בן 24 חודשים. כמו כן הוטל עליו פיצוי לטובת המתלון (המשיב 2) בסך של 15,000 ₪. הפיצוי לא שולם במועד וביום 13.2.17 הגיש המבקש בקשה "למחיקת חוב ולסגירת תיק גביה". בבקשה טען המבקש כי בינו לבין המשיב 2 נחתם הסכם סולחה, במסגרתו ויתר המתלון על הפיצוי שנפסק לטובתו וכי הצדדים "חיים חיי שכנות מצוינת". בדיון שקיימתי בבקשה זו (ביום 16.3.17) ציינה המשיבה כי ביררה את עמדת המשיב 2 אשר מסר כי הוא אכן מוחל על גביית הפיצוי, מבלי שאיש לחץ עליו בנושא. בדיון זה התברר עוד שהמשיב 2 זכה בשנת 2008 בפסק דין אזרחי בגין האירוע מושא כתב האישום, אך לא גבה את סכום הזכייה (כ- 105,000 ₪ מעבר לפיצוי הפלילי) ואף לא פתח תיק הוצאה לפועל בנושא.

2. במהלך הדיון העליתי בפני הצדדים, מיוזמתי, את שאלת סמכותה של הערכאה הפלילית להידרש לבקשה, להבדיל מפניה להליך אזרחי. בסופו של הדיון, הודיע ב"כ המבקש כי אינו עומד על בקשתו וכי יפנה בהליך אזרחי.

3. בהמשך, הגיש המבקש תביעה בבית משפט השלום בעכו למתן פסק דין הצהרתי "למחיקת החוב" (ת.א 17-04-23623). ביום 1.2.18 קיבל בית המשפט את התביעה וקבע כי הפיצוי שנפסק בתיק הפלילי "מבוטל ויחד עמו מבוטלים כל תוספות הפיגורים שהתווספו עקב אי תשלום הפיצוי". המשיבה הגישה ערעור על פסק הדין (ע"א 18-02-56931). בדיון שהתקיים ביום 29.5.18 הבהיר ב"כ המבקש כי לא עתר כלל לביטול רכיב הפיצוי, אלא להצהרה שהליכי הגבייה במרכז לגביית אגרות לא יימשכו. בדיון זה, קיבלו הצדדים את המלצת בית המשפט המחוזי לפיה פסק דינו של בית משפט השלום יבוטל, החיוב בדבר פיצוי המתלון יעמוד על כנו ויתאפשר למבקש לפנות לערכאה הפלילית לצורך ביטול תוספת הפיגורים. בית המשפט קבע אפוא כי המבקש יהא רשאי "לנקוט בכל הליך שימצא לנכון לצורך ביטול או הפחתת תוספת הפיגורים שהתווספה לחיוב המקורי...".

4. ביום 8.11.18 הגיש המבקש בקשה במסגרת תיק זה ובה עתר "למחיקת חוב וסגירת תיק גביה". בהחלטתי בו ביום ציינתי כי לאור פסק הדין בערכאת הערעור (אזרחי) מנוע לכאורה המבקש לעתור שוב לביטול רכיב הפיצוי, וטענתו מוגבלת כיום לעניין תוספת הפיגורים בלבד. לאור כך דחיתי הבקשה, תוך שאפשרתי למבקש להגיש בקשה לביטול תוספת הפיגורים.

5. המבקש עשה כן וביום 30.11.18 הגיש בקשה לביטול תוספת הפיגורים. המבקש נימק בקשתו בהסכם הסולחה שבין הצדדים, במצבו הכלכלי הקשה וברצון הצדדים להמשיך בחיי שכנות תקינים.

6. המשיבה הגישה תגובה בכתב בה ציינה כי נכון להיום גובה חוב הפיצוי הוא כ-51,000 ₪ ממנו שולם סך של 200 ₪ בלבד באמצעות הליכי גבייה. לגופה של בקשה נטען כי אין הצדקה להקטנת סכום החוב וכי בידי המבקש לעתור לפריסת החוב בשל מצב כלכלי קשה. עם זאת ציינה המשיבה שנציג מטעמה שוחח לצורך הכנת התגובה עם המתלון והוא אישר בפניו (שוב) כי הוא מוותר על זכותו לפיצוי כאמור בגזר הדין וזאת מתוך רצון חופשי. ביחס לכך טענה המשיבה כי לדידה, המתלון אינו רשאי לוותר על פיצוי שנפסק לטובתו.

7. להשלמת התמונה אציין כי הוריתי להמציא למתלון את הבקשה ואת החלטתי בדבר הצורך בתגובה, אך המתלון לא מסר כל תגובה. עם זאת, כאמור, עמדתו הובאה באמצעות ב"כ המשיבה.

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ותגובה, ובשים לב להליכים הקודמים שהתקיימו בנושא, ראיתי לקבל את הבקשה, באופן חלקי. טרם דיון אציין כי אכן לא התקבלה תגובת המתלון - כנדרש בבקשות מסוג זה - ואולם המתלון צורף כמשיב לבקשה והמסמכים הומצאו לו כדין. כמו כן עמדת המתלון הובאה באמצעות הפרקליטות בהליך זה ואף בהליך הקודם שהתקיים בפני. בנסיבות העניין, ראיתי בכך די לצורך קיום החובה בדבר צירוף המתלון לבקשות מסוג זה (ראו בהשוואה רע"א 8994/11 **ויסאם חליל נ' מדינת ישראל ואח'** (29.4.12), פסקה 7)).

9. כאמור, המבקש אינו עותר עוד לביטול חוב הפיצויים ואף לא להפסקת גבייתו. אציין כי השאלה אם לבית המשפט סמכות כלל לבטל את רכיב הפיצוי (במיוחד כאשר הנימוק הוא וויתור המתלון), אינה פשוטה, אך ענייננו אינו דורש הכרעה בנושא. עם זאת אציין כי בקשה לביטול רכיב הפיצוי, מחייבת למעשה שינוי של פסק דין חלוט ונדרשת לשם כך הוראת חוק מפורשת לצורך הקניית סמכות לעשות כן. ביחס לאופן הפעלת שיקול הדעת במקרים אלו (כאשר הסמכות קיימת) ציין בית המשפט העליון כי "השאלה האם ובאילו תנאים יש לקבל את עמדתם של מתלוננים המבקשים לוותר על הפיצוי, בין בשלב גזירת הדין ובין בשלב הערעור, היא אכן שאלה נכבדה ורבת-פנים אשר מן הראוי כי המדינה תשלים את הדיון העקרוני בה ותגבש מדיניות ונהלים ברורים לגביה". (ע"פ 3848/16 **פלוני נ' מדינת ישראל** (21.2.17)). דברים אלו נאמרו ביחס לשלב בו פסק הדין טרם חלוט וכאמור, כאשר הפך לחלוט, מתעוררת שאלה מקדימה של סמכות (לדיון בנושא ראו למשל ת.פ (מח' נצ') 14785-10-13 **מדינת ישראל נ' מגראבה** (13.11.17)).

10. אציין לשם שלומות התמונה, כי אפשר וניתן לראות הבדל בין בקשה לביטול חוב הפיצוי, לבין בקשה לחדול מהליכי גבייתו. לבקשה האחרונה אופי זמני בלבד ותוצאתה הפיכה, להבדיל מזו הראשונה, שלאחריה לא ניתן עוד "לחזור לאחור" עם שינוי נסיבות אפשרי. כמו כן, הפסקה (בוודאי זמנית) של הגבייה, היא למעשה התוצאה בפועל של דחיית תשלום החוב, ונושא זה מצוי בגדרי סמכותו של המרכז לגביית אגרות וקנסות (סעיף 5ב' לחוק המרכז לגביית אגרות, קנסות והוצאות, תשנ"ה-1995). ניתן לחשוב על מקרים בהם הליכי הגבייה נגד הנאשם יגרמו פגיעה בקורבן עצמו, עד כי ייקבע שיש מקום להפסיקם, ולו לתקופה מסוימת. מקרה מסוג זה עשוי להתקיים למשל מקום בו הפיצוי נפסק לטובת בן זוג ולאחר פסק הדין חידשו השניים את מערכת היחסים הזוגית, כך שגביית הפיצוי (באמצעות עיקולים וכיוצא' אמצעים) עלולה לגרום פגיעה בקורבן עצמו, המבקש את הפסקת הגבייה. ואולם, הדברים נאמרים, כאמור, מעבר לדרוש ולמען שלמות התמונה בלבד, שכן בקשתו של המבקש במקרה זה התמצתה בביטול תוספת הפיגורים בלבד. אעבור לדון, אפוא, בנושא זה.

11. הסמכות להורות על ביטול תוספת פיגורים שנוספה לחוב בגין פיצוי פלילי, קבועה בסעיף 69 לחוק העונשין (בשילוב עם סעיף 77(ג) לחוק העונשין). סמכות זו נתונה לבית המשפט שהטיל את הפיצוי, והיא אינה מסורה למרכז לגביית אגרות וקנסות, וזאת להבדיל מפריסת חוב הפיצוי (רע"א 8994/11 ויסאם חליל נ' מדינת ישראל ואח' 29.4.12)). בית המשפט רשאי להפחית תוספת פיגורים שהתווספה לחוב המקורי אם שוכנע שהיו "סיבות סבירות לאי תשלום [הפיצוי] או חלק ממנו במועד שנקבע....". המבקש טען אמנם למצב כלכלי קשה, אך לא צירף כל מסמך לתמיכה בטענתו ואף לא פירט בתצהירו דבר לעניין זה, זולת טענה לאקונית. לאור כך, אין מקום לקבל הבקשה מטעמים של קושי כלכלי.

12. נותרנו אפוא עם הנימוק בדבר ויתור קורבן העבירה על גביית הפיצוי. לדידי, במקרים המתאימים, בהם משתכנע בית המשפט כי עמדת המתלון חופשית ואינה פרי לחצים פסולים, יש להביא בחשבון את עמדתו לעניין זה. אין מדובר, כאמור, בבקשה לביטול החיוב ואף לא להפסקת הליכי הגבייה. הבקשה מצומצמת לביטול תוספת הפיגורים בלבד ובעניין זה בוודאי אפשרי, במקרים המתאימים, להביא את עמדת קורבן העבירה בחשבון בין יתר השיקולים. ודוק: עמדת קורבן העבירה אינה השיקול היחיד ולעולם שמור שיקול הדעת של בית המשפט בנושא, אך עמדה זו יש להביא בחשבון, במקרים המתאימים. בענייננו, נציג המשיבה שוחח עם המתלון אשר הביע את הסכמתו לביטול הפיצוי כולו, וממילא אפוא שהוא מסכים גם לבקשה מצומצמת זו. אכן, המשיבה ציינה כי אינה יכולה לדעת אם רצונו אכן חופשי, והמתלון לא התייצב בפניו, אך לאור עמדתו העקבית בהליכים השונים שנוהלו, כמו גם חתימתו על הסכם הסולחה, בפני עורך דין, ניתן לקבוע שתנאי זה התקיים.

13. מן הכלל אל הפרט. אינני סבור שיש לבטל את מלוא תוספת הפיגורים, רק בשל כך שהמתלון מסכים לכך. עם זאת, יש לתת משקל לעמדתו, במיוחד על רקע קיומו של הסכם הסולחה ובחינת השפעתו על הסיבה לכך שהמבקש לא שילם עד היום את סכום הפיצוי. אפרט.

14. הסכם הסולחה - בו הביע המתלון ויתור על גביית חוב הפיצוי - נחתם בשנת 2015, היינו כעשר שנים לאחר פסיקת הפיצוי. בתקופה שקדמה לחתימת ההסכם, לא קיים נימוק משכנע (הקשור בויתור המתלון) לאי תשלום החוב. לכן, הנטייה ביחס לתקופה זו היא שלא לבטל את תוספת הפיגורים מטעמים הקשורים לעמדת המתלון בלבד, אם כי

יש משקל מסוים לעמדתו כיום. לא כך בתקופה שלאחר חתימת ההסכם, במהלכה הבהיר המתלון פעם אחר פעם כי אינו עומד על גביית הפיצוי (כולו). בעניין זה יש להדגיש עוד כי המתלון אווז בפסק דין אזרחי נגד המבקש בגין האירוע מושא הפיצוי הפלילי, ואף בסכום משמעותי, אך עד היום לא מימשו. אף בכך, יש לתמוך בעמדה לפיה בתקופה שלאחר הסכם הסולחה, מציג המבקש "סיבה סבירה" לאי תשלום החוב, כאמור בסעיף 69(א) לחוק העונשין.

15. לאור כך, אני מחליט לקבל את הבקשה בחלקה ולהעמיד את סכום החוב הכולל על 33,000 ₪ (הגבוה מסכום החוב כשהוא משוערך להיום, לו היה חיוב אזרחי). ביחס לפריסת התשלום, רשאי המבקש לפנות למרכז לגביית אגרות וקנסות, אשר לו הסמכות בנושא.

המזכירות תשלח ההחלטה לצדדים. הפרקליטות תביא תוכן החלטתי למשיב 2.

ניתנה היום, ל' שבט תשע"ט, 05 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.